

Jakelussa mainituille

12.3.2013
YM2/065/2013

MONITOR 2020 -ohjelman ja MONITOR 2015 – hankkeen asettaminen

Asettaminen

Ympäristöministeriö on, neuvoteltuaan maa- ja metsätalousministeriön kanssa, tänään asettanut MONITOR 2020-ohjelman ja siihen kuuluvan MONITOR 2015- hankkeen. MONITOR 2020 -ohjelman tehtävänä on kehittää ympäristön seurantatiedon tuotantoa ja parantaa tuotetun tiedon vaikuttavuutta.

MONITOR 2015-hankkeen tehtävänä on kehittää seurannan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta metodiikkaa, prosesseja, verkostoitumista, tiedon laatua ja käyttöä, jakelua sekä hyödyntämistä parantamalla.

Toimikausi

MONITOR 2020 -ohjelman toimikausi on 12.3.2013 - 30.06.2019
MONITOR 2015 -hankkeen toimikausi on 12.3.2013 - 31.12.2015

Tausta

Ympäristöhallinto on hakenut aktiivisesti keinoja tehostaa toimintaansa ja lisätä hallinnon tuloksellisuutta. Ympäristöpaineiden ja ympäristötilan seurannat muodostavat laajan, Suomea sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin sekä EU- ja kansalliseen lainsäädäntöön perustuvan tehtävä- ja toimintokokonaisuuden. Työmäärältään seurannat raportointineen ovat arviolta noin 100 henkilötyövuotta.

Seurantatiedon tulee tulevaisuudessa nykyistä tehokkaammin tukea ympäristötietoon liittyvien raportointivelvoitteiden täyttämistä, ympäristöön liittyvää päätöksentekoa, vastata asiakkaiden tietotarpeisiin, luoda ennakoiva ja luotettava kokonaiskuva Suomen ympäristötilasta ja kuormituksesta sekä jo tapahtuneista ja odotettavissa olevista muutoksista.

Ympäristöministeriön asettama ympäristön seurannan kehittämisen koordinaatioryhmä (YM035:00/2010) laati vuonna 2011 raportin "Ympäristön tilan seurannan strategia 2020" (Ympäristöministeriön raportteja 23/2011. Helsinki 2011). MONITOR 2020 -ohjelma on strategian täytäntöönpanoa. MONITOR 2015 -hanke kattaa ohjelman täytäntöönpanon ensimmäisen vaiheen. Hanke keskittyy pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisen vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman tavoitteiden toteuttamiseen ympäristöministeriön hallinnonalan ns. VATU-kärkihankkeena.

Tavoitteet

MONITOR 2020 -ohjelman tavoitteena on tehostaa ympäristöpaineisiin ja ympäristöntilaaan liittyvää seurantaa niin, että turvataan päätöksentekoa tukeva ja lainsäädännön kasvaaviin vaatimuksiin vastaavan seurantatiedon riittävä taso. Ohjelma kehittää seurantatietoon liittyviä *prosesseja ja menetelmiä* siten, että ympäristöhallinnon laajamittaisen seurannan *vaikuttavuus eli* tiedon jakelu ja hyödynnettävyys, palvelukyky, aikaansaannoskyky ja tuottavuus sekä taloudellisuus kokonaisuudessaan paranee.

MONITOR 2015 -hanke toteuttaa ohjelman tavoitteita kehittämällä erityisesti seurannan kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä tiedon tuotannon asiakaslähtöisyyttä ja hyödynnettävyyttä.

- Ympäristöntilan seurannat tuottavat enemmän ja laadukkaampaa seurantatietoa kustannustehokkaasti koko tiedon tuotantoketjussa.
  - Ympäristöseurannan prosesseja kehitetään poistamalla seurantojen nykyiset päällekkäisyydet, yhdentämällä seurantoja kokonaisuuksiksi, vakiinnuttamalla parhaiksi havaitut käytännöt yleisiksi toimintatavoiksi.
  - Ympäristöntilan seurantamenetelmiä kehitetään korvaamalla työvoimavaltaiset seurannat hyödyntämällä uusia, nykyistä huomattavasti vähäisempiä voimavaroja.
  - Ottaen huomioon kansainvälisen yhteistyön, seurantayhteistyötä tiivistetään ja yhdennetään Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymään (LYNET) ja Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tutkimusyhteenliittymään (SOTER-KO) kuuluvien tutkimuslaitosten kanssa järjestämällä yhteisiä kehittämiseen liittyviä tilaisuuksia, harmonisoimalla seurantakäytäntöjä ja poistamalla päällekkäisyyksiä.
- Ympäristötiedon hyödyntämistä ja vaikuttavuutta parannetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti.
  - Arvioidaan ympäristötiedon kansainvälisistä sopimuksista, EU- ja kansallisesta lainsäädännöstä aiheutuvat ympäristöntilan nykyiset seurantavelvoitteet, niihin liittyvä ohjeistus sekä seurantoihin liittyvät mahdolliset muutos- tai uudistustarpeet ja -mahdollisuudet
  - Määritellään ympäristötiedon tarvitsijat yksilöidysti ja laajennetaan seurantatietoa hyödyntävää asiakaskuntaa.
  - Organisoidaan seurantoihin liittyvä tiedontuotanto- ja arvoketju siten, että seurantatiedosta on helposti jalostettavissa tuotteita uusille ja nykyisille asiakasryhmille.

Tehtävät

MONITOR 2020 -ohjelma

1. Ympäristötiedon tuotannon kehittäminen
  - Kehittää seurannan tietoaineiston keruuta, tiedon varastointia, jalostusta, tuotteistamista ja vakiointia
  - Osallistua seurannan kansainväliseen ja kansalliseen koordinointiin
  - Tukea toimintaa, jonka tavoitteena on integroida toiminnanharjoittajien tiedonkeruut osaksi valtakunnallisia ja eurooppalaisia järjestelmiä
2. Tiedon vaikuttavuuden parantaminen
  - Priorisoida ja optimoida ympäristön seurannat niin, että ne muodostavat tiedon tarvetta ja päätöksentekoa ennakoivasti ja reaaliaikaisesti palvelevan kokonaisuuden, joka käyttää hyväksi ympäristömittaamisen ja mallintamisen parhaita käytäntöjä ja nykyaikaisia teknisiä ratkaisuja

- Edistää ennustamisen ja seurantatiedon hyödyntämistä päätöksenteossa, palveluiden kehittämisesä ja tutkimuksessa sekä uusien innovaatioiden ja liiketoiminnan kehittämisessä.

MONITOR 2015 -hanke

1. Ympäristötiedon tuotannon kehittäminen

- Priorisoidaan ympäristötilan seurantaverkot ja niiden toimintaa tehostetaan analysoimalla tiedon integroidut tuotanto- ja arvoketjut.
- Suunnitellaan järjestelmä laadunvarmistuksen ulottamiseksi kattamaan ympäristöseurantojen koko tuotantoketju tiedon keruusta loppujakeluun. Kehitetään laadunvarmistusmenettelyitä ja selvitetään vertailtavuus aiemmin käytettyihin menetelmiin.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön uuden teknologian menetelmiä.
- Integroidaan seurannat yhtenäiseksi, kustannustehokkaasti toimivaksi kokonaisuudeksi ja lisätään yhteistyötä ja koordinaatiota myös muiden ympäristötiedonseuranta- ja tiedonkeruuorganisaatioiden (LYNET, PEER) kanssa.
- Hyödynnetään toiminnanharjoittajien tuottamia havaintoja ympäristön tilan seurantojen toteutuksessa.
- Kehitetään vapaaehtoistyötä ja kansalaishavainnointia osana seurantatiedon keruuta ja jakelua lainsäädännön mahdollistamissa rajoissa.

2. Tiedon vaikuttavuuden parantaminen

- Määritellään ympäristötiedon tarvitsijoiden tietotarpeet ja niitä vastaavat tietopalvelut yksilöidysti ja asiakaslähtöisesti.
- Kehitetään tiedon ennakoivuutta, havaintotoiminnan reaaliaikaisuutta, tiedon jakelua ja tulkinnan helppoutta, informaatioaineksen yhdisteltävyyttä.
- Kehitetään tiedon helppoa saatavuutta, saannin nopeutta ja esitystapaa.
- Parannetaan ympäristön seurantatiedon jakelua kuntien ja kansalaisten käyttöön.

Kokoonpano ja organisointi

Monitor 2020 -ohjelmalla ja MONITOR 2015 -hankkeella on yhteinen ohjausryhmä. Ohjausryhmä vastaa ohjelman ja hankkeen linjauksista ja työn yhteensovittamisesta tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi ohjausryhmä asettaa projektit ja vastaa niiden linjausten yhteensovittamisesta. Valmistelutyö tehdään projektiryhmissä ja MONITOR 2015 -hanke vastaa projektisalkun hallinnasta. Ohjelmajohtaja vastaa projektien työn tuloksellisuudesta.

Ohjausryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja, kansliapäällikkö Hannele Pokka, YM
Varapuheenjohtaja, tutkimusjohtaja Laura Höijer, YM

Jäsenet

- Tutkimusjohtaja Laura Höijer, YM
- Ympäristöneuvos Saara Bäck, YM LYMO,
- Kehittämispäällikkö Pasi Iivonen (varalla ympäristöneuvos Markku Hietamäki), YM YSO
- Yliarkkitehti Minna Perähuhta (varalla yli-insinööri Juha-Pekka Maijala), YM RYMO
- Neuvotteleva virkamies Minna Hanski (varalla vesiyli tarkastaja Ville Keskiarja), Maa- ja metsätalousministeriö
- Kehittämispäällikkö Pirkko Oilinki-Nenonen (varalla tietohallintojohtaja Tarmo Maunu), YM HAL

- Pääjohtaja Lea Kauppi (varalla johtaja Seppo Rekolainen), Suomen ympäristökeskus
- Johtaja Kari Lehtinen, Keski-Suomen ELY-keskus (varalla biologi Harri Mäkelä Hämeen ELY-keskus)
- Lakimies Marko Nurmikolu (varalla asiantuntija Lotta Mattsson), Suomen kuntaliitto
- Asiantuntija Annamari Soikkeli (varalla yksikön johtaja Kimmo Kanto), Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekes

Sihteeri, Juhani Kettunen, ohjelmajohtaja, Suomen ympäristökeskus

Ohjausryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Ohjausryhmän työ toteutetaan virkatyönä ja kukin organisaatio maksaa osallistujiensa matkakulut. ELY-keskukset voivat hakea matkakustannuksia korvattavaksi jälkikäteen TEM:n kirjeen Dnro TEM432/00.03.05.02/2010 (19.2.2010) mukaisesti. Muut kokouskulut maksetaan talousarviotileiltä 41135010109 Ympäristöministeriön toimintamenot, Aluehallinnon kehittämishankkeet sekä 3510224 Eräät ympäristömenot, aluehallinnon kehittäminen.

VaTu-hankkeen koordinointiin käytetään vuosittain noin 2,5 henkilötyövuotta. Koordinaatiotyö suoritetaan sekä virka- että projektityönä. Projektien kustannukset tehdään osin virkatyönä, mutta pääosa niiden kustannuksista rahoitetaan tarkoitukseen erikseen haettavalla ulkoisella rahoituksella.

Hallintojohtaja

Aino Jalonen

Hallitussihteeri

Elise Sahivirta

JAKELU: Ohjausryhmä

TIEDOKSI: YM osastot ja yksiköt,
 Maa- ja metsätalousministeriö
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Suomen ympäristökeskus
 Suomen kuntaliitto
 Suomen ympäristökeskus
 TEKES- Tekniikan ja innovaatioiden kehittämiskeskus
 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, ympäristö ja luonnonvarat -vastualueet